

Principer för fördelning av rättighetsintäkter (§ 23)

Ny lag om kollektiv rättighetsförvaltning

Den 1 januari 2017 trädde en lag i kraft som handlar om så kallad kollektiv rättighetsförvaltning (2016:977).

Den nya lagen syftar till att modernisera och öka transparensen kring hanteringen av upphovsrättsliga ersättningar i förhållande till rättighetshavarna. Lagen utgår ifrån ett EU-direktiv och är i första hand relevant för kollektiva rättighetsorganisationer inom musiken. Svenska Tecknare omfattas endast delvis av lagen, på grund av att föreningen utlöser så kallad avtalslicens (se bilaga).

Enligt den nya lagen, 5 kap. 5 § måste Svenska Tecknares årsmöte ta följande beslut:

- **Beslut om allmänna principer** för hanteringen av rättighetsintäkter (för Svenska Tecknare kopieringsersättningen). Det handlar om på vilka grunder som fördelning och avdrag får göras.
- **Beslut om investerings- och riskhanteringsstrategi**

Förslag till beslut

1. Allmänna principer för fördelning av rättighetsintäkter

- Rättighetsintäkter som inkommer till Svenska Tecknare ska fördelas till enskilda upphovspersoner enligt så kallad **individuell reprografiersättning** (IR).
- Fördelningen ska – enligt den **avtalslicens** som Svenska Tecknare utlöser – ske likvärdigt till upphovspersoner som är medlemmar och upphovspersoner som inte är medlemmar.
- Fördelningen ska ske efter **ansökan** av upphovsperson som har bild publicerad i bok inom områdena skönlitteratur, facklitteratur och läromedel och/eller i dagspress eller tidskrift i Sverige, i enlighet med gällande regelverk för IR.
- Som underlag för fördelningen ska regelbundna **statistiska undersökningar** användas, för att säkra att fördelningen bygger på fakta.

2. Allmänna principer för avdrag

- Svenska Tecknare kan göra avdrag från rättighetsintäkterna för dokumenterade och befogade **förvaltningskostnader**. Dessa avdrag får inte överstiga de faktiska kostnaderna.
- Andra avdrag – för **kulturella** och **sociala** ändamål – ska göras när det bedöms vara ekonomiskt oförsvarligt eller praktiskt omöjligt att fördela rättighetsintäkterna. Dessa avdrag ska ha ett tydligt samband med de tjänster som Svenska Tecknare tillhandahåller upphovspersonerna och vara rimliga samt bestämmas på sakliga grunder.

- Samtliga avdrag ska användas likvärdigt till upphovsperson som är medlem och upphovsperson som inte är medlem, utifrån den **avtalslicens** som Svenska Tecknare utlöser.

3. Allmänna principer för pengar som inte kan fördelas

- När **tre år** har förflutit från det år då en viss rättighetsintäkt samlats in utan att upphovspersonen har kunnat anträffas trots att rimliga åtgärder har vidtagits för att finna den upphovsperson som är berättigad till ersättning, får dessa pengar användas för sociala och kulturella ändamål i Svenska Tecknares verksamhet, enligt reglerna under punkt 2.
- Ersättningen ska då användas likvärdigt till upphovsperson som är medlem och upphovsperson som inte är medlem, utifrån den **avtalslicens** som Svenska Tecknare utlöser.

4. Allmän investerings- och riskhanteringsstrategi

- Investeringar av rättighetsintäkter ska göras med tydlig **lågriskprofil**.
- Dessa investeringar ska göras utifrån ett etiskt och miljömässigt **hållbarhetsperspektiv**.
- **Avdrag** kan göras från inkomster som härstammar från investeringar av rättighetsintäkter, enligt reglerna under punkt 2.

BILAGA

Avtalslicens och kopieringsersättning

Varje dag kopieras mängder av upphovsrättsligt skyddade bilder inom utbildningsväsendet, på myndigheter och på arbetsplatser, såväl digitalt som analogt.

Genom ett upphovsrättsligt svenskt system som heter avtalslicens ges dessa institutioner rätten att – mot betalning – fritt kopiera verk som skapats av alla de upphovspersoner inom bild som Svenska Tecknare företräder. På så sätt får upphovspersonerna betalt för nyttjandet av verken, samtidigt som kunderna enkelt får laglig tillgång till en hel repertoar och inte behöver träffa avtal med var och en av upphovspersonerna. Avtalslicensen omfattar även de upphovspersoner som inte företräds av Svenska Tecknare.

Bonus Copyright Access är en paraplyorganisation som på uppdrag av 14 bransch- och intresseorganisationer inom upphovsrättsområdet förhandlar fram dessa omfattande avtalslicenser. Därefter samlar Bonus Copyright Access in kopieringsersättningen, för att sedan proportionerligt dela ut den till varje medlemsorganisation, däribland Svenska Tecknare. En stor del av föreningens intäkter utgörs av dessa pengar.

Inom bildområdet används fördelningssystemet individuell reprografiersättning (IR), för att upphovspersonerna ska ersättas för den kopiering av deras verk som har ägt rum. Svenska Tecknare har uppdragit åt Bildupphovsrätt i Sverige att betala ut dessa ersättningar, efter kostnadsavdrag för verksamheten.